

magyarból, a többi hármas (jó), fizikából meg éppen négyes (elégséges). A diák ebből nem érti meg, hogy ez az osztályzat nem jóslás, hanem csak pillanatnyi eredmény lerögzítése volt.

A Magyar Középiskola 1938. évi szeptemberi számából érdeklődést keltethet dr. Kováts Gyula ismertetése az *olszországi középiskola és tanárság helyzetéről* írt ismertetése. 1923-ban Gentile olasz kultuszminister reformálta meg a tanügyet. 19 tankerületi főigazgatóságot létesített. Az iskolák szervezete: kisdédvó, ötéves elemi és e fölött a középfokú iskolák. A mi polgári iskolánknak felel meg a 3 éves hivatásra előkészítő iskola, melynek tanulói tanonciskolába, gazdasági és ipari előkészítő tanfolyamra, 2—3 éves alsófokú szakiskolákba léphetnek. Középiskola a tanítóképző 4 éves alsó és 3 éves felső tagozattal, azután az 5 osztályos gimnázium a hozzákapcsolt 3 éves klasszikus liceummal, vagy ez utóbbi helyett 4 osztályos természettudományi liceummal, melybe a gimnázium IV. osztálya után lehet átmenni. A liceumokban a hittan heti egy órában szerepel, amely alól azonban a szülő felmentést kérhet, bár igen ritkán élnek ezzel a szabadsággal. A természettudományi liceum nem képesít az egyetem jogi, filozófiai és irodalmi karára. Erős minden iskolafajban a humanisztikus irány, amiknek oka a latin és olasz nyelv legközvetlenebb összefüggése. A filozófiai képzés előtérbe nyomul. A szakcsoportok kevésbé szétválasztottak, mint nálunk, ezért aztán élesen szétkülönülnek az alsó tagozat és felső tagozatban tanító középiskolai tanárok csoportja. Csak a matematika tanár vezeti az osztályt nyolc éven át. Minden más iskolába, vagy felsőbb fokozatba való átlépés csak felvételi vizsga után történhetik. Az osztályozási jegyek száma 10. Az ötös már bukást jelent. A gyakori vizsga befolyásolja a tanítási eljárást is: vizsgára való előkészítés. Annál is inkább, mintán nem az előző tanár végzi a vizsgálatot. A tanulók egyharmada bukik el átlag ezeken a felvételi vizsgákon. Így értehető, hogy a módszerben uralkodó a felületes retorikai (talán nem kell ennyire enyhíteni: verbális) módszer. Ez megnyilvánul a tanítási óra beosztásában is. Legfontosabb része a tanuló összefüggő felelése. A cikkíró megglepte az ilyenkor hallott precíz és folyamatos előadás. A tanítás koedukációs. Dacára a koránérő déli faj természetének, a megfigyelő nem vett észre káros fejleményeket. Osztályfőnök nincs. Illetve osztályfőnök alatt az olasz egyes jeles diákot ért, aki a technikai munkákat végzi. Órakozi szünet nincs! Amint az egyik tanár kilép, rögtön elfoglalja helyét a következő. Csak a második óra után van 10 percnyi pihenő. Az órák száma 5 egy délelőtt. Az elemi iskolák módszere mindezek dacára szerencsésen fejlődött, s a „Scuola serena” eredményeit Ferriere is nagyra értékeli. 1936. előtt a tananyag nem volt osztályonként részletezve, ezt De Vecchi kultuszminister vezette be. A túlterhelés, éppen a sok felvételi vizsgálat miatt, meglehetősen nagy. A tanárképzésben a gyakorlatot megszüntette Gentile, aki a didaktikának kevés jelentőséget tulajdonított. A tanári állásra pályázók állami versenyvizsgára jelentkeznek. A pontozás szerint válogathat állásban a vizsgázott. A kisebb pontszámú, de elfogadott vizsgával bíró használhatja a „tanár” címet, de rendes tanári állást csak újabb vizsga sikeres letevése után kaphat. Az ideiglenes tanárokat (meg-

bízott, helyettes) az igazgató alkalmazza. A kiváló tanárok külön rang-sorba kerülnek és soronkívül lépnek elő. Ezek sorából kerülnek ki az igazgatók is. A szolgálati idő 40 év, korhatár 65. életév. Magánórák adása nem tilos! (Egy csodálatos ország, ahol még a tanárnak is szabad külön tanítania, nemcsak a joghallgatóknak!) Az internátusok nagyobb része egyházi kézben van. A tanári pálya itt sem gazdagodási lehetőség, de a Professore címnek nagy tekintélye van.

A Magyar Tanítóképző 1938. évi szeptemberi száma Trefort Ágoston emlékének szenteli első sorait halálának 50-ik évfordulója alkalmából. Sok irányú érdeklődése mellett sokat utazott is. A külföldi szemlélete nem indította igazságtalan elragadtatásra, s Franciaországban is meglátta a mi viszonyainknál gyatrább közművelődési állapotokat. 35 éves korában lett kultuszminiszter. Nem volt a külső formák embere, közvetlen megbeszélésekre! intézte el legtöbbször az ügyeket. Középiskolai törvényei alapvetőek. Neki köszöni alapjait a mesteriskola, a zeneakadémia, az iparművészeti múzeum, a technológiai iparművészeti iskola, stb. Sokat köszönhetnek neki az egyetemek is. A tanítói nyugdíjintézet, a magyar nyelv kötelező népiskolai tanítása, az iparostanonciskolák létrejötte őt dicsérik. A felsőbb leányiskolák szükséges voltát felismerte. Ezeken kívül nevelői intézetet is szándékozott létesíteni; de itt nem számolt az étellel. Az élet más formákat kényszerített ki. De munkássága értékéből ez semmit nem von le. *Molnár Oszkár* „Az új iskolaév küszöbén” c. cikkében megállapítja, hogy egy új iskolatípus lépett egyenlőrangú társul a gimnáziumok mellé, a liceum, a tanítóképző intézetek bevezető iskolája. De ez élő valósággá csak akkor lesz, ha ezek a liceumok valóban meg is telnek. Ebből kiesendül az író aggodalma, hogy talán nem fog jelentősen több tanuló beiratkozni az új liceumba, mint eddig a tanítóképzőbe. Pedig ez nem volna megoldás. „A liceumra épített tanítóképzőnek számtalan értékére és kiválóságára folyóiratokban és egyéb lapokban sokan rámutattak.” Mi innen a szerkesztőségéből úgy látjuk, hogy a közönséghez nem jutó folyóiratokban igen, de a mindennapi életet erősen befolyásoló napi sajtóban nem eléggé propagálták az új középiskolát. Cikkíró nehéz javaslatot vet fel. A gimnázium csak az egyetemi tanulmányokra képesíthetne, a liceum pedig „minden más főiskolára.” Kiemelkedő cikke a folyóiratnak *dr. Kosáry János* nyomtatás alatt levő „Reálfilozófia” c. munkájának „Az anyag” című részlete. Ebben az anyag szerkezetéről való modern ismeretelemekig jut spekulatív alapon, azután az eddigi természettudományi ismeretekkel igazolja, és ezekhez fűzi elméleteit. Érdeklődéssel várjuk a teljes munkát!

Pedagógiai Szeminárium VIII. évfolyam 9. szám. *Dékány István dr.* „Az érzület neveléséről” ír. Először is megvilágítja az érzelem és érzület közötti különbséget. Az érzületek szoros összefüggésben vannak az akarat-tal: „Az érzület a csírázó rugók összefonódása.” A cselekvés létrejöttéhez érzület, aktuális rugók és külső körülmények szükségesek. Az érzületek nevelése azért fontos, mert az iskolában kevés alkalom van a cselekvésre. A „cselekvés” komoly jellegű. A munka-elv hatása alatt oly cselekvéseket